

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DIN COMRAT
MOLDOVA RESPUBLİKASI ÜÜRETİM HEM AARAŞTIRMALAR MİNİSTERLİİ
KOMRAT DEVLET UNİVERSİTETİ

Conferința științifico-practică internațională **«Știință. Educație. Cultură»**

«Bilim. Üüretim. Kultura» halklararası bilim-praktika konferenţiyası

34-a ANIVERSARE A UNIVERSITĂȚII DE STAT DIN COMRAT CULEGERE DE ARTICOLE

VOLUMUL III

Filologie
Istorie și filosofie
Cultură și artă

KOMRAT DEVLET UNİVERSİTETİNİN 34-üncü YIL DÖNÜMÜ BİLİM YAZILARI TOPLUMU

TOM III

Filologiya
İstoriya hem filosofiya
Kultura hem incä zanaat

KOMRAT, 2025

Chief Editor and Editor/Baş redaktor hem tartipleyici/Redactor-şef şi editor/Главный редактор и составитель:
Ghenova Svetlana, Prorector pentru cercetări şi relaţii internaţionale, doctor în economie, conferenţiar universitar, Universităţii de Stat din Comrat

Members of the Editorial Board/Redakţiya kolegiyasının azaları/Membrii colegiului de redacţie/Члены редакционной коллегии:
Ivanna Bancova, doctor în filologie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat
Karanfil Güllü, dr. în filologie, lector universitar, Universitatea de Stat din Comrat
Boicova Larisa, dr. în filologie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat
Neagova Anna, dr. în istorie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat
Todorici Tatiana, asist. univ., Universitatea de Stat din Comrat
Nedu Liudmila, asist. univ., Universitatea de Stat din Comrat
Poidolova Irina, asist. univ., Universitatea de Stat din Comrat

Technical Editor/Tehnik redaktor/Redactor tehnic/Технический редактор:
Velicova Tatiana, dr. în pedagogie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat

*The publications in this collection are analytical, informational, or reference in nature. The authors of the publications are responsible for the accuracy of the information presented in the articles. The opinion of the editorial board may not coincide with the opinion of the authors. When reproducing materials, a reference to the conference materials is mandatory. The publication is protected by the Republic of Moldova Copyright Law. Any reproduction of the materials published in this collection, whether in print, photocopying, scanning, or posting on the internet without the publisher's consent, is prohibited/*Toplumdakı yazılar analitik hem bilgilendirici harakter taşıyer. Bilim yazılarında verilän materialın dooruluu için artikolun avtoru cuvapçı. Redakţiya kolegiyasının görüşü avtorların bakışınnan birtürlü olmayabilir. Kendi aarştırmalarında konferenţiya materiallarına kullanannar mutlak linki lääzım versinnär. Bu basım Moldova Respublikası avtor hakı Kanunu tarafından korunêr. Avtorun kayıllıı olmadan, toplumda çıkan materialları zeedeletmää, taramaa hem internettä tiparlamaa olmaz/*Publicaţiile din acest volum au caracter analitic, informativ sau de referinţă. Pentru veridicitatea informaţiilor prezentate în articole, răspund autorii publicaţiilor. Decizia colegiului editorial poate să nu corespundă cu opinia autorilor. La reproducerea materialelor, se va face trimitere obligatorie la lucrările materialele conferinţei. Publicaţia este protejată de Legea privind drepturile de autor a Republicii Moldova. Oricare reproducere a materialelor publicate în acest volum, fie pe suport de hârtie, fie prin fotocopiere, scanare şi plasare pe internet, fără acordul editorului, este interzisă/* Публикации в сборнике носят аналитический, информационный или справочный характер. За достоверность сведений, изложенных в статьях, ответственность несут авторы публикаций. Мнение редакционной коллегии может не совпадать с мнением авторов. При перепечатывании ссылка на материалы конференции обязательна. Издание охраняется Законом Республики Молдова об авторском праве. Любое воспроизведение материалов, размещенных в сборнике, как на бумажном носителе, так и в виде ксерокопирования, сканирования и размещение в Интернете без согласия издателя, запрещается.

"Ştiinţă. Educaţie. Cultură", conferinţă ştiinţifico-practică internaţională (2025 ; Комрат). Conferinţa ştiinţifico-practică internaţională "Ştiinţă. Educaţie. Cultură" : Culegere de articole = "Bilim. Üüretim. Kultura" halklararası bilim-praktika konferenţiyası : bilim yazıları toplumu / redactor-şef şi editor: Ghenova Svetlana. – Komrat : [S. n.], 2025 (A&V Poligraf) – . – ISBN 978-9975-83-333-2.
Vol. 3 : Filologie. Istorie şi filosofie. Cultură şi artă = Filologiya. İstoriya hem filosofiya. Kultura hem incä zanaat. – 2025. – 662 p. : fig., fot., n. muz. – Antetit.: Ministerul Educaţiei şi Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea de Stat din Comrat. – Texte, rez.: lb. rom., engl., găgăuză, etc. – Referinţe bibliogr. la sfârşitul art. – 6 ex. – ISBN 978-9975-83-336-3.
082=00
Ş 85

Vol.3 DOI: 10.5281/zenodo.15177836

Tipografie A&V Poligraf SRL, 10086003321 or.Comrat str. Lenin 192/8, 079955020, avpoligraf@gmail.com tir. 6 ex.

Address: Galaţana St. 17, mun. Comrat, Republic of Moldova, Comrat State University, Assembly Hall. Website: www.kdu.md
Adres: Moldova Respublikası, Galaţan sokaa, 17, Komrat, Komrat Devlet Universiteti, Akt zalı. Veb- adres www.kdu.md
Adresă: Republica Moldova, str. Galaţana 17, mun. Comrat, Universitatea de Stat din Comrat, Sala de festivităţi. Website: www.kdu.md
Адрес: Республика Молдова, ул. Галацана 17, Комрат, Комратский государственный университет, Актовый зал. Веб-адрес: www.kdu.md

Scientific Committee/Bilimkomitetı/Comitetul ştiinţific/Научный комитет:

Cairman of the Scientific Committee/Bilimkomitetin başı/Preşedintele comitetului ştiinţific/Председатель научного комитета:
Zaharia Serghei, Rectopul Universităţii de Stat din Comrat (USC), preşedintele comitetului ştiinţific, dr. în istorie, conferenţiar universitar, Republica Moldova.

Co-Cair of the Scientific Committee/Bilimkomitetin baş yardımcısı/Copreşedintele comitetului ştiinţific/ Сопредседатель научного комитета:
Sult Gheorghe, Prim-prorector pentru activitatea didactică, doctor în drept, conferenţiar universitar, Universităţii de Stat din Comrat, Republica Moldova;
Ghenova Svetlana, Prorector pentru cercetări şi relaţii internationale, doctor în economie, conferenţiar universitar, Universităţii de Stat din Comrat, Republica Moldova.

Members of the Scientific Committee/Bılım komıtetın azaları/Membrii comitetul ştiinţific/Члены научного комитета:
1. *Marian Barbu, Rectorul Universităţii „Dunărea de Jos" din Galaţi, Prof. univ., Dr. ing. habil., România;*
2. *Hasan Ali Karasar,* Kapadokya Üniversitesi Rektörü, Prof., Dr.;
3. Vilayat Valiyev, Rector, Azerbaijan Technical University, Prof., Doctor of economics, Azerbaijan;
4. *Adalat Jalal Muradov,* Rector, Azerbaijan State University of Economics, Prof., Doctor of economics, Azerbaijan;
5. *Viorel Bostan,* Rector, Universitatea Tehnică a Moldovei, Prof. univ., Dr. hab. în ştiinţe tehnice, Republica Moldova;
6. *Istvan Komlosi*, Head of Institute at Institute of Animal Science, Biotechnology and Biodiversity, Prof., Dr. hab., Hungary;
7. *Marco Grappeggia,* Chairman, Popular University of Milan, Prof., Dr., Italy;
8. *Ajiniyaz Musagaliev,* Проректор по международному сотрудничеству Нукусского Инновационного Института, Каракалпакский Государственный Университет, Проф., Доктор, Узбекистан;
9. *Tatul Mkrtchyan,* Проректор по науке Армянского государственного экономического университета, Доцент, Доктор, Армения;
10. *Darina Zaimova*, Vice Rector of research and International, Trakia University, Prof., Dr., Bulgaria;
11. *Mainura Buribayeva,* Проректор по науке и международным связям, Кызылординский университет имени Коркыт ата, Доцент, Доктор, Казахстан;
12. *Tatiana Racovcena,* Vice-Rector pentru activitatea didactică al Universităţii de Stat „Grigore Ţamblac" din Taraclia, Republica Moldova;
13. *Silvius Stanciu,* Profesor, Doctor inginer habilitat, Universitatea Dunărea de Jos din Galaţi, România;
14. *George Cristian Schin*, Profesor, Doctor habilitat, Universitatea Dunărea de Jos din Galaţi, România;
15. *Alexandru Nechifor,* Conf. univ., Doctor, Universitatea Dunărea de Jos din Galaţi, România;
16. *Felicia Banu,* Şef Direcţiei evaluare în învăţământul superior, ANACEC, Conf. univ., Dr., Republica Moldova;
17. *Natalia Bakhmat*, Профессор, Доктор, Каменец-Подольский национальный университет имени Ивана Огиенко, Украина;
18. *Silvo Devetak*, Prof. Dr., IR Faculty of Law, University of Maribor, Slovenia;
19. *Adrian Adăscăliţei,* Profesor, Doctor în ştiinţă calculatoarelor, inginer, Universitatea Tehnică „Gh. Asachi", Iaşi, România;
20. *Adem Koc,* Prof., Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye;

21. *Ali Çoşkan,* Prof., Dr., Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye;
22. *Srdjan Redzepagic*, Prof., Dr., Director of Balkan Institute of Science and Innovation of the Université Côte d'Azur, France;
23. Nadejda Özakdağ, Prof., Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye;
24. *Adem Öger,* Prof., Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Türk Halk Bilimi Bölümü Başkanı, Türkiye;
25. *Bekir Şişman,* Prof., Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkçe Öğretimi ve Uygulama Araştırma Merkezi Müdürü, Türkiye;
26. *Emine Gümüşsoy,* Prof., Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektör Yardımcısı, Türkiye;
27. *Onur Alp Kayabaşi,* Prof., Dr., Aksaray Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü Başkanı, Türkiye;
28. *Soner Akpınar,* Prof., Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yeni Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı Başkanı, Türkiye;
29. *Şahika Karaca,* Prof., Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye;
30. *Vahit Türk,* Prof., Dr., İstanbul Kültür Üniversitesi, Türkiye;
31. *Janerik Lundquist,* Prof., Dr., Linköping University, Sweden;
32. *Gina-Aurora Nicula*, Conf. univ., Dr., Universitatea „Dunărea de Jos" din Galați, România;
33. *Katarzyna Mazur-Włodarczyk,* Assoc. prof., Dr., Technical University Opole, Poland;
34. *Katarzyna Łukaniszyn-Domaszewska*, Assis. prof., Dr., Technical University Opole, Poland;
35. Roman Śmietański, Assis. prof., Dr., Technical University Opole, Poland;
36. *Abdulmuttalip İpek,* Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı, Türkiye;
37. *Stepan Varban,* doctor habilitat în ştiinţe economice, profesor universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
38. *Constantin Tauşanji,* doctor în economie, professor universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
39. *Alla Levitskaia,* doctor habilitat în economie, profesor universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
40. *Maria Cara,* doctor în economie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
41. *Zinovia Aricova,* doctor în economie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
42. *Liudmila Fedotova,* doctor în ştiinţe agricole, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
43. *Sofia Sulac,* doctor în filologie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
44. *Ivanna Bancova,* doctor în filologie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova.

Organising Committee/Hazırlamak komıteti/Comitet de organizare/Оргкомитет:

Cairman of the Organising Committee/Hazırlamak komitetin başı/Preşedintele comitetului de organizare/ Председатель оргкомитета:
Zaharia Serghei, Rectopul Universităţii de Stat din Comrat (USC), preşedintele comitetului organizatoric, dr. în istorie, conferenţiar universitar, Republica Moldova.

Members of the Organising Committee/Hazırlamak komitetin azaları/Membrii comitetul de organizare/ Члены оргкомитета:
1. *Gulieva Irada,* dr. în filozofie, Universitatea Slavă Din Baku, Republica Azerbaidjan;
2. *Dimitriu Carmen,* dr. în filologie, Institutul Limbii Române-Bucureşti/Universitatea din Tel Aviv, Israel;
3. *Goraş-Postică Viorica,* Vice-director CE Pro Didactica, dr. hab. în pedagogie, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova;
4. *Caunenco Irina,* dr., conf. univ., *Universitatea Liberă Internaţională* din Moldova, Republica Moldova;

5. *Stihi Liudmila,* dr. în economie, conf. univ., Academie de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova;
6. *Sosna Alexandr*, dr. în drept, conf univ., Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova;
7. *Buzdugan Adriana*, dr. în economie, conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova;
8. *Constantinova Irina,* Director al Centrului de Cercetare Ştiinţifică din Găgăuzia M. Marunevich, Republica Moldova;
9. *Velicova Tatiana,* dr. în pedagogie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
10. *Todorici Liudmila,* Decana facultăţii de economie, dr. în economie, conferenţiar universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
11. *Curteva Oxana,* Decana facultăţii de cultura naţională, dr. în pedagogie, conferenţiar universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
12. *Cara Serghei,* Decanul facultăţii de agrotehnologie, dr. în ştiinţe agricole, conferenţiar universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
13. *Arseni Igor,* Decanul facultăţii de drept, dr. în drept, conferenţiar universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
14. *Tatar Olga,* Şefa catedrei de drept privatal, dr. în drept, conferenţiar universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
15. *Curaxina Svetlana*, Şefa catedrei de economie, dr. în economie, conferenţiar universitar, al Universităţii de Stat din Comrat, Republica Moldova;
16. *Carabet Maria*, Şefa catedrei de contabilitate şi finanţe, dr. în economie, conferenţiar universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
17. *Chirdeachin Alexei*, dr. în filologie, conferenţiar universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
18. *Mutaf Galina,* Şefa catedrei de filologie şi istorie găgăuză, dr. în pedagogie, lector universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
19. *Terzi Nicolai,* Şeful catedrei de drept public, dr. în drept, lector universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
20. *Circov, Evgheni,* Şeful catedrei de pedagogie şi psihologie, dr. în ştiinţe politice, lector universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
21. *Şciogoleva Tatiana,* Şefa catedrei de cultură şi artă, maestru în artă, lect. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
22. *Karanfil Güllü,* dr. în filologie, lector universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
23. *Kudret Safa Gümüş,* Dr. Öğretim Üyesi, Uluslararası İlişkiler ve Türkiye Koordinatörü, Komrat Devlet Üniversitesi;
24. *Burcu Yilmaz Çebin,* Dr. Öğretim Üyesi, Komrat Devlet Üniversitesi/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye;
25. *Baştürk Şükrü,* Doç., Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye;
26. *Ğümüs Denız,* Öğretım Görevlısı, Aksaray Üniversitesi, Türkiye;
27. *Horozova Larisa,* dr. în pedagogie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
28. *Boicova Larisa,* dr. în filologie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
29. *Musca Snejana,* dr. în economie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
30. *Neagova Anna*, dr. în istorie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
31. *Ianac Igor,* dr. în drept, conf. universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
32. *Ianioglo Maria,* dr. în pedagogie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
33. *Todorov Vitalii*, dr. în pedagogie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
34. *Mititelu Oxana,* dr. în filologie, conf. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;

35. *Sîrf Vitalii,* dr. în filologie, lect. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
36. *Popil Ghennadi,* Șeful catedrei de tehnologii informaționale, matematică și fizică, assistent universitar, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
37. *Prascovia Nicolaeva,* Șefa catedrei de limbi străine, asist. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
38. *Todorici Tatiana,* asist. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
39. *Mogîldea Sergiu,* asist. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
40. *Poidolova Irina,* asist. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
41. *Ibrișim Liudmila,* asist. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
42. *Nedu Liudmila,* asist. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
43. *Donceva Natalia*, asist. univ., Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
44. *Garceva Janna,* director al bibliotecii științifice, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
45. *Voicov Vitalii,* șeful serviciului administrativ-gospodăresc, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova;
46. *Colesnicov Maxim*, inginer de sistem, Universitatea de Stat din Comrat, Republica Moldova.

СОДЕРЖАНИЕ

SECTION VI. PHILOLOGY
SEKŢİYA VI. FİLOLOGİYA
SECȚIUNEA VI. FILOLOGIE
СЕКЦИЯ VI. ФИЛОЛОГИЯ

Section 6.1. Foreign Languages
Sekţiya 6.1. Yabanci dillär
Secțiunea 6.1. Limbi străine
Секция 6.1. Иностранные языки

TECHNOLOGY AS A TOOL FOR ENHANCING THE LANGUAGE LEARNING PROCESS
Sandu Tatiana, Sciuchina Olga **16**

VERBAL EXPRESSION OF HAPTIC COMMUNICATION IN ENGLISH
Stoianova Inga **20**

METAPHORS AND EMOTIONS: OVERCOMING DIFFICULTIES IN TRANSLATION
Țaulean Micaela **25**

CULTURAL INSIGHTS THROUGH SIMILES: A GERMAN PERSPECTIVE
Hîrbu Stella **29**

APPLYING HUMANISTIC TECHNIQUES TO ENHANCE EMOTIONAL INTELLIGENCE IN HOLISTIC HIGHER EDUCATION
Andronic Carolina **36**

ON DIFFERENT APPROACHES TO THE ROLE OF GRAMMAR IN TEFL
Călăraş Angela **39**

THE IMPACT OF EMOTIONS AND COGNITION ON A FOREIGN LANGUAGE LEARNING
Panainte Lidia **44**

PROBLEME DER PROFESSIONELL ORIENTIERTEN ÜBERSETZUNG DEUTSCHER COMPUTERTERMINOLOGIE INS RUSSISCHE
Todorici Tatiana **51**

INTERACTIVE METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES
Ialanji Svetlana, Sulac Sofia **55**

MEVLÂNÂ HÂLID-I BAĞDADÎ'NIN FARSÇA ŞIIRLERINDE ŞAIRLIKLE İLGILI GÖRÜŞLER
Hasan Ekici **59**

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТСО И ИЛЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРИАЛА В РАБОТЕ ПО РАЗВИТИЮ РЕЧИ НА ТЕКСТАХ БИОГРАФИЧЕСКОГО ХАРАКТЕРА
Амирбекова Светлана, Багирова Севиль **64**

МЕТОДЫ РАБОТЫ С АДАПТИРОВАННЫМИ ТЕКСТАМИ В РАМКАХ РКИ
Балаева Разия **68**

СВЯЗНЫЙ ТЕКСТ И ОБУЧЕНИЕ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ
Гасанова Илаха **72**

INDUSTRIAL NAMING IN THE SYSTEM OF PROPER NAMES
Исакова Алла **76**

ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ МЕДИАЛИНГВИСТИКИ: ОТ ЗАРОЖДЕНИЯ ДО НАШИХ ДНЕЙ
Ленкова Татьяна **79**

К ВОПРОСУ О ПОИСКЕ ЭФФЕКТИВНЫХ СПОСОБОВ ПОПОЛНЕНИЯ ЛЕКСИЧЕСКОГО ЗАПАСА НА ИНОЯЗЫКЕ
Садыгова Лалезар **82**

ОБ ОСОБЕННОСТЯХ УПОТРЕБЛЕНИЯ ПОЛНЫХ И КРАТКИХ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ НА ЗАНЯТИЯХ РКИ
Тагиева Офелия **85**

ОБ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ПОСЛОВИЦ И ПОГОВОРОК НА ЗАНЯТИЯХ РКИ
Багирова Сабина **91**

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МОБИЛЬНЫХ ЯЗЫКОВЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ
Сафарли Лейла **94**

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ПЕРФЕКТНЫХ КОНСТРУКЦИЙ В АНГЛИЙСКОМ И НЕМЕЦКОМ ЯЗЫКАХ (ИЗ ОПЫТА ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В НЕЯЗЫКОВОМ ВУЗЕ)
Щербов Александр **99**

О ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ КАК ИНОСТРАННОМУ В ВУЗАХ
Мирзоева Айгюнь **104**

ИНТЕРАКТИВНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ: ВОЗМОЖНОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ НА УРОКАХ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ЗНАНИЙ
Ангелова Александра **108**

Section 6.2. Gagauz Language (Theory and Practice)
Sekţiya 6.2. Gagauz dili (teoriya hem praktika)
Secţiunea 6.2. Limba găgăuză (teoria şi practică)
Секция 6.2. Гагаузский язык (теория и практика)

BOBA SÜRETİ GAGAUZ YAZICILARIN YARATMALARINDA **111**
Elena Kiosä

VLAD KARAGANÇUNUN YARATMALARINDA AAÇLIK HEM REPRESİYA VAKITLARI İÇİN AKLINA GETİRMEKLÄR
Mutaf Galina **115**

ОБРАЗ ЧУДЕСНОЙ ПТИЦЫ В СКАЗОЧНОМ ФОЛЬКЛОРЕ БЕССАРАБСКИХ ГАГАУЗОВ
Сырф Виталий **119**

НАЗВАНИЯ СВАДЕБНЫХ КАЛАЧЕЙ В ГАГАУЗСКИХ ДИАЛЕКТАХ: ЭТИМОЛОГИЧЕСКИЕ ЗАМЕТКИ
Сорочяну Евдокия **122**

КАК ГАГАУЗСКОМУ ЯЗЫКУ МОЖЕТ ПОМОЧЬ ЛАГЕРЬ ГАГАУЗСКОГО ЯЗЫКА
Федоринчик Артём **125**

Section 6.2.1 Turkish philology
Sekţiya 6.2.1. Türk fİlolojİsİ
Secţiunea 6.2.1. Filologie turcă
Секция 6.2.1. Турецкая филология

A COMPARATIVE ANALYSIS ON THE ARCHAISMS EXPRESSING ACTION, STATE AND MOVEMENT IN AHMADI'S "JAMSHID AND KHURSHID" MASNAVI
Arzu Iskenderzade **128**

“KAMBUR” ROMANINDA MÜZİK VE VAROLUŞ DIYALEKTİĞİNİN FENOMENLERİ
Şahika Karaca **132**

AZERBAYCAN VƏ QAQAUZ DİLİNDƏ FRAZEOLOGİZMLƏR VƏ ONLARIN LİNQVOKULTUROLOJİ XÜSUSİYYƏTLƏRİ
Gatibe Mahmudova **137**

AZƏRBAYCAN VƏ QAQAUZ DİLİNDƏ DETERMENANTLAR
İsmayil Kazımov **141**

ARAP HARFLİ REHBER VE TUNA GAZETLERİNDE GAGAUZLAR ÜZERİNE BİRKAÇ NOT
Bülent Hünerli **143**

GAGAUZCA'DA KESİNLİK: MİHAİL ÇAKIR'IN KISA DUA KITABI ÖRNEĞİ
Erdoğan Boz **149**

TÜRK VE AZERBAYCAN DİLLERİNDE BİLİŞİM TERİMLERİ
Shabnam Hasanli Garibova **158**

ÖLÜMLE İLGİLİ ADET VE İNANIŞLAR: BARTIN İLİ ÖRNEĞİ
Şerife Seher Erol Çalışkan **161**

QAQAUZ DİLİNDƏ HAL KATEQORİYASININ FUNKSİONAL XÜSUSİYYƏTLƏRİ (OĞUZ QRUPU TÜRK DİLLƏRİ İLƏ MÜQAYİSƏDƏ)
Elnare Aliyeva **166**

TÜRKİYE’DE TOPLUM DİLBİLİM ÜZERİNE YAPILAN LISANSÜSTÜ TEZLERE ELEŞTİREL BİR BAKIŞ: EĞİLİMLER, SORUNLAR VE GELECEK PERSPEKTİFLERİ
Duygu Kamacı Gencer **170**

MİYÂNÎ VE MECMUALARDA TESPİT EDİLEN ŞİİRLER
Gülay Karaman **180**

AZƏRBAYCAN DİLİNİN ŞİVƏLƏRİNDƏ VƏ ÖZBƏK DİLİNDƏ ORTAQ SÖZLƏR
Sevinc Qəmbərova **186**

AZƏRBAYCAN VƏ DÜNYA ROMANTİZMİ (KOMPARAVİSTİK TƏHLİL METODU ÜZRƏ)
Mehriban Mövlamova **194**

MEVLÂNÂ HÂLİD-İ BAĞDADÎ'NİN FARSÇA ŞİİRLERİNDE ŞAİRLİKLE İLGİLİ GÖRÜŞLER
Hasan Ekici **198**

ÇAĞDAŞ AZƏRBAYCAN HEKAYƏLƏRİNDƏ MÜHARİBƏ SOSİAL HADİSƏ KİMİ
Röya Mürşüdova **203**

TÜRKÇEDE OLUMSUZ ÇAĞRIŞIMLI OLUMSUZLUK YAPILARI
Dilek Erenoğlu Ataizi **206**

KASTAMONU İLİ ARAÇ İLÇESİ KÖYLERİNDEKİ LAKAPLAR ÜZERİNE BİR DİL İNCELEMESİ
Anıl Çelik, Hacer Kargın **209**

CODEX CUMANICUS'TA ZIT ANLAMLI KELIMELERİN ANLAM VE ÜSLUP BAKIMINDAN İNCELENMESİ
İmanyar Guliyev **216**

GAGAUZ TÜRKLERİ VE MOLDOVA'DA TÜRK KADININ YERİ
Güllü Karanfil **222**

"EMEL TOHUMU EKMEK" TÂBİRİNİN KLÂSİK TÜRK ŞİİRİNE YANSIMALARI ÜZERİNE BİR BAKIŞ
Kudret Safa Gümüş **225**

GAGAUZ YAZAR MARİYA MERCANKA'NIN KADEM KAYNAA ROMANINDA KADIN
Burcu Yılmaz Çebin **230**

LATİFE TEKİN'İN AŞK İŞARETLERİ ROMANINDA DİL
Sabanur Yılmaz **235**

QAQAUZ DİLİNDƏ KÖMƏKÇİ NİTQ HİSSƏLƏRİ
Dilbər Camali **238**

"KAMA" SÖZCÜĞÜ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
Seyfullah Öztürk **241**

TOPLUM İÇİN ENTRİKA: KARAKALPAK EFSANELERİNDE BİR ÇÖZÜM YOLU OLARAK ENTRİKA
Müge Bayraktar **247**

LEYLÂ ERBİL'İN 'GECEDE' VE ELİF RIFAT'IN 'MİNAREDEN UZAK BİR GÖRÜNÜM' KİTABINDAKİ 'BAHİYYE'NİN GÖZLERİ' HİKÂYELERİNDEKİ KADIN TEMSİLLERİNE BİR BAKIŞ
Hagar Mohamed Abdelmoneim aly İsmail, Şahika Karaca **252**

TATAR DİLİNDƏ POLİFUNKSİONAL ŞƏKİLÇİLƏR HAQQINDA
Faidə Omarova **257**

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK ŞİİRİNDE "VARLIĞIN SINIRLARINI AŞMASI"
Elif Cengiz **261**

PSİKANALİTİK YAKLAŞIMLA AHMET HAMDİ TANPINAR'IN ESERLERİNDE ANLIK ZAMAN İFADELERİ
Tuba Kaya, Dilek Erenoğlu Ataizi **269**

KÂTİP ÇELEBİ'NİN KELİLE VE DİMNE TERCÜMESİ ÜZERİNE BİR İNCELEME
İbrahim Uzun, Gülay Karaman **271**

KADIN ÂŞIKLARIN ŞİİRLERİNDE YOK, YOKSUL, YOKSULLUK VE YOKSUNLUK KAVRAMLARI
Nurdan Gümüşkaya **277**

ŞÜKRÜ ERBAŞ'IN ŞİİRLERİNDE MELANKOLİNİN FENOMENOLOJİSİ
Rafet Can Yaylacı **283**

OMONİM CÜMLƏLƏRDƏ SEMANTİKA VƏ İNFORMASİYA
Simnar Əlizadə **287**

TÜRK VƏ QAQAUZ DİLLƏRİNDƏ KULİNARİYA LEKSİKASININ LİNQVOKULTUROLOJİ XÜSUSİYYƏTLƏRİ
Aygül Mirzəyeva **290**

ABDÜLHAK HAMİT TARHAN VƏ HÜSEYN CAVİD DRAMLARINDA HÖKMDAR OBRAZLAR
Ülviyyə Eminova **295**

Z KUŞAĞININ SIKLIKLA KULLANDIĞI BAZI KELIMELER ÜZERINE
Yusuf Sinan Oğraş **298**

Section 6.3. Romanian philology and applied linguistics
Sekţiya 6.3. Rumin filologiyasi hem uygulama lingvistika
Secțiunea 6.3. Filologie română și lingvistică aplicată
Секция 6.3. Румынская филология и прикладная лингвистика

PLĂCEREA DE RISC – PLĂCEREA DE SACRIFICIU PE SCALA INTERPRETATIVĂ A HARULUI EMINESCIAN (175 - ani de la naşterea Marelui Clasic)
Botezatu Liuba **303**

ROMANUL „VENETICA” DE ARIADNA ŞALARI. FILONUL BIOGRAFIC
Cenuşa Felicia **310**

POEZIA AVANGARDISTĂ ŞI TRAGISMUL DESTINULUI UNUI POET- BENJAMINE FUNDOIANU
Dimitriu Carmen **313**

TEHNICI DE CONSTRUIRE A PERSONAJELOR COMICE LA I. L. CARAGIALE
Mititelu Oxana **318**

TEHNOLOGIA FORMĂRII MOTIVAȚIEI LA ÎNSUȘIREA LIMBAJULUI LITERAR ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE A LITERATURII ROMÂNE ÎN CICLUL PRIMAR
Pescaru Maria, Buzea Mariana **324**

IMPORTANȚA RECEPTĂRII MESAJULUI LITERAR ORAL
Pescaru Maria, Florea Veronica Alina **327**

TEMELII FOLCLORICE ÎN LIRICA LUI DUMITRU MATCOVSCHI
Smolnițchi Dumitrița **334**

MIHAI EMINESCU ŞI CULTURA EUROPEANĂ. AFINITĂȚI
Zaharia Viorica **339**

IMPORTANȚA TEXTULUI LITERAR ÎN DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR DE COMUNICARE LA ELEVII DIN CLASELE PRIMARE
Dobrin Nicoleta, Strah, Lidia, Caterenciuc Svetlana **344**

FOSILIZAREA ÎN PREDAREA LIMBII ROMÂNE CA LIMBĂ STRĂINĂ
Hent Nicolae Adrian **348**

ELEMENTE DE NARATOLOGIE ÎN INCIPITUL PRIMEI SCRISORI DIN ROMANUL „PATUL LUI PROCUST”
Iftime Alina **353**

DEZVOLTAREA COMPETENȚEI DE COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ CA LIMBA A DOUA (CLASELE GIMNAZIALE)
Mutcoglo Galina **357**

DIFICULTĂȚI DE ÎNSUȘIRE A TEXTULUI DE SPECIALITATE DE CĂTRE STUDENȚII ALOLINGVI
Nedu Liudmila **360**

AXA ANALITICĂ A PRESEI PENTRU TINERET DUPĂ ANUL 1989
Popovici Valentina Andreea **365**

DEZVOLTAREA VORBIRII CURSIVE A ELEVILOR DIN INSTITUȚIILE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR NAȚIONALE
Caranfil Zoia **368**

CELE MAI FRECVENTE GREŞELI ÎN LIMBA ROMÂNĂ II
Burlacu Tatiana **370**

ÎNSUȘIREA UNUI MINIM LEXICAL DE CĂTRE ELEVII ALOLINGVI
Burlacu Tatiana, Mihailova Tatiana **375**

UTILIZAREA METODELOR INTERACTIVE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE EXPRIMARE ORALĂ ȘI SCRISĂ LA ORELE DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Ceaneva Elena **378**

PSIHOLOGIA PERSONAJULUI VIOLENT IN POVESTILE POPULARE
Calina Ludmila **381**

Section 6.4. Slavic philology and applied linguistics
Sekţiya 6.4. Slavän filologiyasi hem uygulama lingvistika
Secțiunea 6.4. Filologie slavă și lingvistică aplicată
Секция 6.4. Славянская филология и прикладная лингвистика

THE INFLUENCE OF THE UKRAINIAN LANGUAGE ON RUSSIAN: LEXICAL BORROWINGS AND EXOTICISMS
Gadimova Jamila **387**

ВЫДАЮЩИЙСЯ МАСТЕР ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ПОРТРЕТА: А.Ф.КОНИ
Исазаде Валида Джавид гызы **389**

ДИДАКТИЧЕСКИТЕ ИГРИ В ПРОЦЕСА НА ОБУЧЕНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК: КАК ДА НАПРАВИМ ОБУЧЕНИЕТО УВЛЕКАТЕЛНО?
Бойкова Лариса **393**

ОБ ОСОБЕННОСТЯХ ПЕРЕВОДА ФИЛЬМОВ
Гулиева Ирада Тофик гызы **398**

ГОТОВ ЛИ АУДИОВИЗУАЛЬНЫЙ ТЕКСТ И ЕГО ПЕРЕВОД К КАТЕОРИИ НЕБИНАРНОСТИ?
Милевич Инга **403**

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ СВОБОДНЫХ СЛОВОСОЧЕТАНИЙ И ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ
Тагиева Рена Мамед гызы **409**

ЭПИЧЕСКОЕ В РОМАНАХ ДОСТОЕВСКОГО
Умудова Кямаля **413**

О СЛОЖНОПОДЧИНЁННЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЯХ С ПРИДАТОЧНЫМ ОПРЕДЕЛИТЕЛЬНЫМ ПО СЕМАНТИКО-СТРУКТУРНОЙ КЛАССИФИКАЦИИ
Багирова Лейла Талех гызы **417**

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СКРАЙБИНГ-ТЕХНОЛОГИИ ПРИ ОБУЧЕНИИ ЯЗЫКА СПЕЦИАЛЬНОСТИ
Казымова Тарана Муталим гызы **423**

ОБ ОБРАЗНОЙ ОСНОВЕ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ
Фарзалиева Усняханым Гусейнали гызы **429**

К ВОПРОСУ ОБ ОДНОСОСТАВНЫХ НОМИНАТИВНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЯХ В СВЕТЕ ТЕОРИИ ЯЗЫКОВОЙ НОМИНАЦИИ И НОМИНАТИВНОЙ (ОНОМАСИОЛОГИЧЕСКОЙ) КОНЦЕПЦИИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ
Халыгова Илаха Расим гызы **434**

SECTION VII. HISTORY AND PHILOSOPHY
SEKŢİYA VII. İSTORİYA HEM FİLOSOFİYA
SECȚIUNEA VII. ISTORIE ŞI FILOSOFIE
СЕКЦИЯ VII. ИСТОРИЯ И ФИЛОСОФИЯ

GAGAUZ İON FAZLI – MUZİKANT HEM KOMPOZİTOR ROMINİYADA (1907-1980)
Булгар Степан **439**

ПРИЧИНЫ И ПУТИ ПРЕОДОЛЕНИЯ НАМЕТИВШЕГОСЯ КОНФЛИКТА ИСТИНЫ И СМЫСЛА
Зайковская Татьяна **443**

ЗНАЧЕНИЕ РИТУАЛА В ПАЛОМНИЧЕСТВЕ
Зайцев Дмитрий **448**

АВТО - И ГЕТЕРОСТЕРЕОТИПЫ МОЛДАВАН БЕЛАРУСИ СКВОЗЬ ПРИЗМУ МЕЖЭТНИЧЕСКОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ
Квилинкова Елизавета **453**

ОТРАЖЕНИЕ СОХРАНИВШИХСЯ И УТРАЧЕННЫХ ЭЛЕМЕНТОВ ТРАДИЦИОННОГО КОСТЮМА В ГАГАУЗСКОМ ПЕСЕННОМ ФОЛКЛОРЕ
Квилинкова Елизавета **459**

«ИСТОРИЯ ЗА ПРЕДЕЛАМИ УЧЕБНОГО КАБИНЕТА». АМЕРИКАНСКАЯ ИСТОРИЯ ВНЕ СРЕДНЕЙ ШКОЛЫ В ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЕ XX В.
Корзюк Александр **465**

МИР ГЛАЗАМИ ГИМНАЗИСТА: ДНЕВНИК К.А. БЕРЕЗКИНА КАК ИСТОЧНИК ПО ИСТОРИИ РОССИЙСКОЙ ПРОВИНЦИИ СЕРЕДИНЫ XIX ВЕКА
Кузнецов Алексей **471**

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ И ИНТЕГРАЦИЯ КИТАЙСКОЙ И ЗАПАДНОЙ ТЕАТРАЛЬНЫХ КУЛЬТУР В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ: ТЕНДЕНЦИИ И ВЫЗОВЫ С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ ФИЛОСОФИИ КУЛЬТУРЫ
Ли Юнцзе **475**

ТОПОНИМЫ ТАТАРО-НОГАЙСКОГО ПРОИСХОЖДЕНИЯ НА ЮГЕ МОЛДОВЫ
Маевская Людмила **478**

ВЛИЯНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА НА КОГНИТИВНЫЕ СПОСОБНОСТИ ИНДИВИДА
Приходько Фёдор **483**

РОЛЬ ПРАВОСЛАВНОЙ КУЛЬТУРЫ В СОВРЕМЕННОМ ДУХОВНО-НРАВСТВЕННОМ ВОСПИТАНИИ
Сташкевич Ольга **486**

STAREȚII SCHITULUI RĂCIULA, 1798-1959.
Grecu Ruslan **490**

КОМРАТ И ЕГО ЖИТЕЛИ В ЗАМЕТКАХ ДВУХ БЕССАРАБСКИХ ЖУРНАЛИСТОВ (30-е гг. XX в.)
Думиника Иван **496**

ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ ЮЖНОЙ БЕССАРАБИИ В XIX-НАЧАЛЕ XX ВВ
Душкова Наталья **504**

ПЕРВАЯ МАССОВАЯ ДЕПОРТАЦИЯ ГАГАУЗСКИХ СЕМЕЙ 12-13 ИЮНЯ 1941 Г. С ТЕРРИТОРИИ МССР В ДОКУМЕНТАХ И ВОСПОМИНАНИЯХ
Капанжи Светлана **508**

ПРЕОБРАЗОВАНИЯ В БЫТУ ГАГАУЗОВ В К. XX- Н. XXI ВВ.: ФАКТОРЫ, ИЗМЕНИВШИЕ СЕМЕЙНЫЕ ТРАДИЦИИ
Романова Светлана **516**

КУЛЬТУРНАЯ ТРАВМА КАК ИСТОЧНИК ОБЩЕСТВЕННОЙ НЕБЕЗОПАСНОСТИ: СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКИЙ АНАЛИЗ
Савицкий Константин **521**

К ВОПРОСУ О ШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ БОЛГАР БЕССАРАБИИ 1812 - 1918 Г.Г. В ИСТОРИОГРАФИИ
Смирнова Мария **527**

ПАМЯТЬ И ИСТОРИЯ ГОЛОДА 1946-1947 ГГ. В ГАГАУЗИИ: ИССЛЕДОВАНИЯ, РЕЗУЛЬТАТЫ, ОБМЕН ОПЫТОМ
Танасович Иванна **533**

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ЖИЗНИ В СИБИРИ: БЫТ И АДАПТАЦИЯ ДЕПОРТИРОВАННЫХ БОЛГАР И ГАГАУЗОВ МССР (КОНЕЦ 40-Х–НАЧАЛО 50-Х ГГ. XX ВВ.)
Терзи Ольга **539**

БУДЖАК В ТВОРЧЕСТВЕ ЮЗЕФА ИГНАЦИЯ КРАШЕВСКОГО
Тихомиров Андрей **546**

ВЫБОРЫ 1930 ГОДА В СЕЛЕ АВДАРМА В РУМЫНИИ И УНИЧТОЖЕНИЕ МЕСТНОЙ ЭЛИТЫ В КОММУНИСТИЧЕСКИЙ ПЕРИОД
Трандафилова Ольга **550**

"КОНГРЕСС БЕССАРАБСКИХ БОЛГАР В 1929 ГОДУ И ЕГО ЛИДЕР, ПРАВОЗАЩИТНИК ФЁДОР (ТОДОР) ТРИФОНОВИЧ УЗУН"
Кальчев Борис **556**

ДЕМОГРАФИЧЕСКАЯ ДИНАМИКА РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА: ДОЛГОСРОЧНЫЕ ПРОГНОЗЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
Репик Игорь **565**

PLOTİN VƏ PLATONUN ÖLÜMSÜZ RUH FİKRİNƏ QAYIDIŞ
İbrahim Bağırov **570**

SECTION VIII. CULTURE AND ART
SEKŢİYA VIII. KULTURA HEM INCĂZANAAT
SECŢIUNEA VIII. CULTURĂ ŞI ARTĂ
СЕКЦИЯ VIII. КУЛЬТУРА И ИСКУССТВО

TÜRK DÜNYASINDA “KAÇAK NEBI” EZGILERI
Resul Bağı **574**

YENI BILIM'IN TÜRK MÜZIĞI NAZARI ANLAYIŞIYLA İLK TEMASI: DIMITRIE CANTEMIR'IN DIYALEKTIK
Hüseyin Cem ESEN **582**

CUMHURBAŞKANLIĞI OSMANLI ARŞİVLERİNDE FONKSİYONEL KULLANIM ALANLARINA GÖRE BAZI GİYSİLİK TEKSTİLLERİ
Ahmet AYTAÇ **588**

MOLDOVA-BEŞELMA DIMITRI KARAÇOBAN GAGAUZ MILLI TARIH VE ETNOGRAFYA MÜZESINDEKI DOKUMALARIN İNCELENMESI
Deniz Gümüş **597**

ИНТЕРАКТИВНЫЕ ПОДХОДЫ В МУЗЫКАЛЬНОМ ВОСПИТАНИИ: КИНЕСТЕЗИЯ КАК ОРИЕНТИР В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА РАННЕГО И НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
Великсар Вероника, Вакарчук Мариана **602**

ВЗАИМОПРНИКНОВЕНИЕ ФОЛЬКЛОРА В ПРЛИКУЛЬТУРНОМ ПРОСТРАНСТВЕ
Тодоров Виталий **608**

ЭВОЛЮЦИЯ И АКТУАЛЬНОСТЬ СОВРЕМЕННОЙ МУЗЫКАЛЬНОЙ НОТАЦИИ: ОТ ГЛИФОВ ДО ЦИФРОВЫХ ФОРМАТОВ
Щеголева Татьяна **611**

ФОРТЕПИАННЫЙ КОНКУРС КАК СРЕДСТВО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РОСТА: ВОЗМОЖНОСТИ И ВЫЗОВЫ ДЛЯ ЮНОГО МУЗЫКАНТА
Муткогло Татьяна, Станцой Наталья **618**

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ФОРТЕПИАННОЙ ПЕДАГОГИКИ
Барбанягра Наталья **622**

ФОРМИРОВАНИЕ ТОЛЕРАНТНОСТИ ЧЕРЕЗ МУЗЫКАЛЬНОЕ ВОСПИТАНИЕ: ПУТИ ПРЕОДОЛЕНИЯ БУЛЛИНГА В ПОЛИКУЛЬТУРНОЙ СРЕДЕ
Пойдолова Ирина **627**

ФОРМИРОВАНИЕ НАВЫКОВ ЗВУКОИЗВЛЕЧЕНИЯ У УЧАЩИХСЯ НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ ОБУЧЕНИЯ
Василькова Майя, Василькова Влада **630**

ОСНОВНЫЕ МЕТОДЫ ПОДГОТОВКИ УЧАЩИХСЯ-ПИАНИСТОВ К ПУБЛИЧНЫМ ВЫСТУПЛЕНИЯ
Василькова Майя, Узун Зинаида **634**

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭТЮДОВ В ФОРМИРОВАНИИ ИСПОЛНИТЕЛЬСКОЙ ТЕХНИКИ: КАК ВЫБРАТЬ ПОДХОДЯЩИЙ РЕПЕРТУАР
Казмалы Татьяна, Гуцу Анна **637**

МУЗЫКАЛЬНЫЙ РЕПЕРТУАР КАК ИНСТРУМЕНТ ФОРМИРОВАНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ, ТВОРЧЕСКИХ И ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ НАВЫКОВ У УЧАЩИХСЯ СПЕЦИАЛЬНОСТИ
Терзи Вероника **640**

ОСОБЕННОСТИ ИЗУЧЕНИЯ СПЕЦИФИКИ БОЛГАРСКОГО ПЕСЕННОГО ФОЛЬКЛОРА ДЕТЬМИ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА
Ламбова Екатерина **646**

СОДЕЙСТВИЕ ВОЗРОЖДЕНИЮ ПРАВОСЛАВНОЙ ПЕВЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В ДЕТСКИХ ВОКАЛЬНО-ХОРОВЫХ КОЛЛЕКТИВАХ. ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ МБОУДО ПЕРВОМАЙСКАЯ ДШИ
Бондаренко Наталья, Лисьева Елена **649**

СВЯЗЬ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ С КУЛЬТУРНЫМ ОПЫТОМ И НАЦИОНАЛЬНЫМИ ТРАДИЦИЯМИ
Валентина Кузнецова **654**

МУЗЫКАЛЬНОЕ НАСЛЕДИЕ ИЛЬИ ФИЛЕВА, ВКЛАД В РАЗВИТИЕ КОМПОЗИТОРСКОГО ИСКУССТВА ГАГАУЗИИ
Щеголев Владимир **657**

РАЗВИТИЕ КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ В ГАГАУЗСКИХ СЁЛАХ В ПОСЛЕВОЕННЫЙ ПЕРИОД
Кеся Мария **660**

4. https://sozluk.obastan.com/ert%C9%99
5. Kazımov İ.Türk dillərinin müqayisəli morfologiyası. III cild, 2019, s.84
6. Kazımov Q. İsmin qrammatik kateqoriyalarının tarixi. Bakı: Elm, 2023, - 212 səh./s.171
7. Məmmədli M. Azərbaycan dili şivələrində ismin qrammatik kateqoriyaları. Bakı, Elm, 2003, s.142
8. Zülfikar H. Kavramları Karşılamada Üçüncü Teklik İyelik Eki -ı (-i, -u, -ü),-sı(-si,-su,-sü)/ Türk dili.
9. Погуляева Е.В. Особенности гагаузского языка и его отличия от других тюркских языков (в сравнении с турецким). Гуманитарные и социальные науки 2019. № 5, 160 (155-168).
10. Покровская Л.А. Синтаксис современного гагаузского языка.Комрат, 1999, .с.19
11. Покровская Л.А. Современный гагаузский язык. Курс лекций. Комрат 1997. /S.82
12. Поцелуевский А.П. Туркмен едеби дилинин синтаксисинин эсаслары. Ашгабад 1943, с.41.
13. Туймебаев Ж.К, Казакский язык. Грамматический справочный Алма-Аты.НИЦ. Гылым. 2004, 108 с.

UDC 81ʾ27(560)

TÜRKİYE'DE TOPLUM DİLBİLİM ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERE ELEŞTİREL BİR BAKIŞ: EĞİLİMLER, SORUNLAR VE GELECEK PERSPEKTİFLERİ

Kamacı-Gencer Duygu
Ph.D. in Turkish Language, Associate Professor
Eskişehir Osmangazi University
Eskişehir, Türkiye
e-mail: dkamaci@ogu.edu.tr
orcid id: 0000-0001-7200-2767

Abstract. This study aims to critically analyze the sociolinguistic theses produced in Turkiye, examining their thematic, academic, and methodological tendencies while identifying key challenges and areas for improvement. The research is based on a systematic review of master's and doctoral theses available in the YÖK National Thesis Center, selected using specific sociolinguistic keywords. The findings indicate that sociolinguistic research in Turkey is concentrated in a limited number of universities, particularly Hacettepe University and Dicle University, with relatively few studies produced in other institutions. The thematic analysis reveals that studies on the relationship between language and culture remain largely confined to historical perspectives, neglecting contemporary issues such as digital culture, globalization, and multilingual communication. Similarly, research on gender and language tends to focus on linguistic stereotypes rather than exploring their transformation over time. Studies on bilingualism and multilingualism primarily examine individual language use, often overlooking the socio-economic and political implications of language policies. Methodologically, most theses adopt qualitative approaches, with discourse analysis and ethnographic methods being widely employed, while quantitative studies, computational linguistics, and experimental methods remain underutilized. This study suggests that future sociolinguistic research in Turkey should embrace interdisciplinary perspectives, integrate digital and computational methods, and expand its methodological diversity to strengthen its academic contributions and international recognition.

Keywords: sociolinguistics, sociolinguistics in Turkiye, academic trends, methodological approaches.

1. Giriş

Bu çalışmanın temel araştırma motivasyonu, Türkiye'de toplum dilbilim (sociolinguistics) üzerine yapılan lisansüstü tezleri eleştirel bakış açısı ile bütüncül biçimde değerlendirerek; bu alandaki tematik, akademik, metodolojik eğilimleri, sorunları ve perspektifleri ortaya koymak ve toplum dilbilim araştırmalarının geleceğine yönelik çeşitli öneriler sunmaktır. Dilbilimin alt disiplini olarak toplum ve dil arasındaki çok yönlü ve çok boyutlu ilişkileri inceleyen toplum dilbilim, kuramsal ve metodolojik olarak araştırmacılara üzerinde hareket edilebilecek geniş bir alan sunmasına rağmen akademik üretim bağlamında Türkiye'de sınırlı kalmıştır. Bu durum, toplum dilbilimin biçimbilim, anlambilim gibi alt disiplinlerine oranla nispeten yeni bir disiplin olmasından ve diğer disiplinlerle (sosyoloji, tarih, psikoloji gibi) kesişmesinden kaynaklanmaktadır. Her ne kadar bu disiplin etrafındaki üretimler sınırlı sayıda olsa da Türkiye'de 2007'den itibaren toplum dilbilimsel çalışmaların düzenli olarak artış gösterdiği ortadadır [1, p. 91]. Bu artışı, dinamik ve disiplinlerarası bir alan olma özelliği gösteren toplum dilbilimin akademik yükselişi şeklinde yorumlamak yanlış olmayacaktır.

Toplum dilbilim alanyazını son yıllarda gelişme göstermesine rağmen bu disipline dair akademik üretimleri eleştirel biçimde ele alan araştırmalar sınırlıdır. Söz konusu üretimler üzerine yapılan çalışmalar, çoğunlukla betimleyici analizler eşliğinde yapılmıştır. Güven'in [2] *Türkiye'de Günümüze Kadar Yapılmış Olan Toplumsal Dilbilim Çalışmalarına Genel Bir Bakış* isimli tezi bu konudaki akademik üretimleri alanyazınına tanıtması ve bu disiplindeki akademik canlılığı sağlaması bakımından önem taşımaktadır. Toplum dilbilim alanyazınını lisansüstü tezler özelinde inceleyen Canbulat ve Özşavli'nin [3] *Türkiye'de Toplumdilbilim Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Açılardan İncelenmesi* başlıklı çalışmaları ise toplum dilbilimsel olarak işaretlenmeyen ancak bu alanda yapılan tezleri incelemesi ve bu alandaki farkındalık eksikliğini vurgulaması bakımından önemlidir. Çiçek [1] de *Türkiye'de Toplum Dilbilimi Üzerine Yapılan Akademik Çalışmalar* adlı makalesiyle toplum dilbilimi alanında yapılan yayınları açıklamalı bir şekilde alanyazınına tanıtmış ve bu alandaki metodolojik ve kavramsal sorunların varlığına değinmiştir. Çiçek'in [1] de işaret ettiği bu sorunları daha somut bir şekilde ortaya koymak adına - Canbulat ve Özşavli'den [3] farklı olarak- bu çalışma, toplum dilbilimsel olarak işaretlenen tezlere odaklanarak, tezlerin tematik, akademik ve metodolojik bağlamda eğilimleri, sorunları ve gelişimlerine dair düşünceler sunacaktır.

2. Evren ve Örneklem. Bu araştırmanın evrenini, Türkiye'de toplum dilbilim alanında yapılmış tüm lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Çalışma, toplum dilbilimin çeşitli disiplinlerle kesişen yapısını göz önünde bulundurarak Türkiye'deki üniversitelerde hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezlerini kapsamaktadır. Toplum dilbilimi konusundaki akademik üretimin gelişimini, eğilimlerini ve mevcut sorunlarını daha iyi anlamak amacıyla belirli bir zaman aralığında yapılan çalışmalar evreni oluşturmaktadır. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Örneklem, Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanında yer alan ve başlığında *"toplum dilbilim, toplum dilbilimi, toplumdilbilim, toplumdilbilimi, toplumdilbilimsel, toplum dilbilimsel, toplumsal dilbilim, sosyolinguistik"* terimlerini barındıran tezlerden oluşmaktadır. Bu örneklem çerçevesinde, yalnızca ilgili terimleri içeren tezler değerlendirmeye alınmış, başlığında ilgili terimleri barındırmayan ancak içeriğinde toplum dilbilimle ilişkili olabilecek tezler kapsam dışı bırakılmıştır.

3. Kapsam ve Sınırlılıklar

Çalışma, Türkiye'de toplum dilbilim alanında 2005-2024 yılları arasında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerini kapsamaktadır. Çalışmada söz konusu tezlerin tematik eğilimleri ve tezlerde kullanılan metodolojiler ile tezlerin sorunları tartışılacaktır. Farklı bölümler tarafından (Türk dili ve edebiyatı, çağdaş Türk lehçeleri, dilbilim, mütercim tercümanlık gibi) yazılan tezler incelenerek, toplum dilbilim alanındaki akademik üretimin mevcut görünümü ortaya konacaktır. Bu kapsamda, tezlerin disiplinlerarası niteliği, kullanılan veri toplama ve analiz yöntemleri de değerlendirilecektir.

Bu çalışma çeşitli sınırlılıklar barındırmaktadır. Yapılacak analizler, yalnızca YÖKTEZ'de açık erişime sunulan tezlerle sınırlandırılmıştır. Farklı ulusal ve uluslararası veri tabanlarında yer alan

veya erişime kapalı tezler araştırmanın kapsamına alınmamıştır. Örneklem seçiminde ise yalnızca başlıklarında *"toplum dilbilim, toplum dilbilimi, toplumdilbilim, toplumdilbilimi, toplumdilbilimsel, toplum dilbilimsel, toplumsal dilbilim, sosyolinguistik"* terimlerini içeren tezler kapsama dahil edilmiş; içeriği bakımından toplum dilbilimle ilgili olabilecek ancak başlığında bu terimleri taşımayan tezler kapsam dışı bırakılmıştır. Ayrıca, tezlerin tam metinleri değil yalnızca başlık, özet, araştırma deseni ve içerik bilgileri analiz edilmiştir.

4. Yöntem

Nitel araştırma özelliği gösteren bu çalışmada gözlem ve görüşmenin mümkün olmadığı durumlarda veri toplamak amacıyla kullanılan bir teknik olan [4, p. 188--189) doküman incelemesi ve betimsel içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Betimsel içerik analizi, daha önce belirlenen bir konu üzerine yayınlanmış (veya yayım sürecinde olan) bütün çalışmaların bütüncül biçimde ele alınarak söz konusu araştırmaların eğilimleri ve sonuçlarının değerlendirilmesini içeren sistematik çalışmalardır [5]. Bu doğrultuda ilk aşamada YÖKTEZ kullanılarak anahtar sözcüklerle (*toplum dilbilim, toplum dilbilimi, toplumdilbilim, toplumdilbilimi, toplumdilbilimsel, toplum dilbilimsel, toplumsal dilbilim, sosyolinguistik*) yapılan sorgu sonucunda listelenen tezler bir araya getirilmiş ve sistematik bir şekilde sınıflandırılmıştır. Sınıflandırma sonrasında elde edilen veriler, tezlerin başlıkları, özetleri, araştırma desenleri ve içindekiler listesi analiz edilmiş ve farklı tematik kategorilere ayrılmıştır. Örneklemi oluşturan tezlerinin ve sunduğu verilerin sınırlı olması nedeniyle (toplamda 35 lisansüstü tez), sistematik işaretleme yapan yazılımlar kullanılmamış, manuel işaretleme yöntemi tercih edilmiştir. Manuel işaretleme sürecinde, belirlenen anahtar kategorilere göre her tez tek tek incelenmiş ve belirlenen kriterlere uygun olarak sınıflandırılmıştır. Betimsel içerik analizi sürecinde, toplum dilbilim alanındaki araştırmaların başlıkları, özetleri, içindekiler listesi ve araştırma desenleri analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesi aşamasında tezlerin tematik, akademik ve metodolojik eğilimleri ortaya konmuş ve bu eğilimlerden yola çıkılarak tematik, akademik ve metodolojik eksiklikler ele alınmıştır. Son olarak, elde edilen bulgular doğrultusunda toplum dilbilim alanındaki lisansüstü tezlerin güçlü ve zayıf yönleri tespit edilerek, alana yönelik gelecek perspektifleri ve çözüm önerileri sunulmuştur.

5. Eğilimler

5.1. Tematik Eğilimler

Türkiye'deki toplum dilbilim alanında yapılan lisansüstü tezlerin tematik olarak dil-kültür ilişkisi, toplumsal cinsiyet-dil ilişkisi, ikidillilik-çokdillilik, göç-dil ilişkisi, medya-dil ilişkisi, ekonomi-dil ilişkisi ile eğitim-dil ilişkisine odaklandıkları görülmektedir. Bu tematik eğilimlerden ilki olan dil-kültür ilişkisini araştıran *Türk Dilinde 'yol' Kavramının Toplumsal Dilbilim Açısından İncelenmesi* [6], 'yol' kavramının tarihsel seyrini ve bu kavramın toplumsal hareketlilik, kader ve kültürel anlatılar içinde nasıl anlam kazandığını inceleyen bir tezdir. *Gılgamış Destanı'nda Sümerce ile Kürtçenin Sosyo-Linguistik Bağlantısı* [7] başlıklı tez ise dilin kültürel sürekliliği ve bu sürekliliğin kültürlerarası etkileşim bağlamında hangi biçimlerde şekillendiğini incelemektedir. Karşılaştırmalı çalışma özelliği gösteren *Kadın Konulu Türk-Rus Atasözleri Üzerine Toplum Dilbilimsel Bir İnceleme* [8] de dilin toplumsal değerleri ve cinsiyet rollerini nasıl yansıttığını ve yeniden ürettiğini ele alan bir tezdir.

Toplum dilbilim çalışmaları içerisinde dikkati çeken temalardan biri de toplumsal cinsiyet-dil ilişkisidir. Bu ilişkiye odaklanan tezler temel olarak dilin toplumsal bağlamda kadın ve erkek kimliklerini nasıl şekillendirdiğini, toplumsal cinsiyet rollerinin dil yoluyla nasıl üretildiğini incelemektedir. Bu tezlerde, kadın ve erkek dili ikiliği, toplumsal cinsiyet rollerinin dile nasıl yansıdığı ve feminist dilbilim yaklaşımları gibi konular göze çarpmaktadır. Örneğin Sevim [9], *Türk Romanında Kadın Dilinin Sözcük Sayım Programı (LIWC) İle Toplum Dilbilimsel Açıdan İncelenmesi* teziyle edebi metinler üzerinden kadın dilinin nasıl yapılandığını analiz etmektedir. Zaraeva [8] da benzer biçimde *Kadın Konulu Türk-Rus Atasözleri Üzerine Toplum Dilbilimsel Bir İnceleme* ile farklı kültürel bağlamlarda (Türk-Rus) toplumsal cinsiyetin dilsel gösterimlerini karşılaştırmaktadır. Khajeh [10] *Toplumsal Cinsiyetin Sosyolinguistik Göstergeleri-Tebriz Örneği* teziyle Azerbaycan'ın Tebriz bölgesindeki kadın ve erkeklerin dil kullanımlarındaki farklılıkları

araştırmıştır. Başay ise *Cinsiyet Değişkeni Bağlamında Bilimsel Makalelerin Toplumdilbilimsel Açıdan İncelenmesi* başlıklı tezde kadın ve erkek araştırmacıların akademik dil kullanımlarını ele almıştır [11].

Çeşitli toplumsal ve kültürel bağlamlarda bireylerin iki veya daha fazla dili ne şekilde kullandıkları, diller arası geçişler (kod değiştirimler) ve bu durumun kimlik üzerindeki etkileri inceleyen ikidillilik-çokdillilik temalı tezlerde, çoğunlukla bireysel ikidillilik ile toplumsal çokdillilik arasındaki farklara odaklanılmıştır. Yalınkılıç, *Bulgaristan Kırcaali Türklerinin Dil Durumu-Toplumdilbilimsel Bir İnceleme* teziyle, Kırcaali'de yaşayan Türklerin dil kullanım alışkanlıklarını ve bölgede yaşayan Türklerin anadil-resmi dil arasındaki geçiş süreçlerini ele almaktadır [12]. Benzer şekilde Dilektaşlı, *Gagauzların Dil Durumu Üzerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme* başlıklı çalışmasıyla anadili Türkçe olan ancak resmi dili farklı olan topluluklarda dil kullanım pratiklerinin nasıl şekillendiğini incelemektedir [13].

İkidillilik-çokdillilik temalı tezlerde dil politikaları da ana temaya eşlik etmektedir. Bu tezler, devletlerin azınlık dillerine yönelik politikalarının bireyler ve topluluklar üzerindeki etkilerini göstermesi açısından oldukça önem arz etmektedir. Auyeskhan, *Moğolistan Kazaklarının Dili-Sosyolinguistik İnceleme* teziyle [14] Moğolistan'da yaşayan Kazakların dil kullanımı ve devletin dil politikalarının bu topluluk üzerindeki etkilerini ele almaktadır. Talaei'in *Codeswitching Between Azeri and Persian: Sociolinguistic and Structural Aspects* tezi [15] ile Yonat'ın *Kurmancî Kürtçesi Ağızları Hakkında Sosyolinguistik Bir İnceleme (Muş, Adıyaman, Şırnak örneği)* tezi [16] azınlık dillerini araştıran çalışmalara örnek teşkil etmektedir.

Toplum dilbilimsel tezlerin tematik eğilimlerinden bir diğeri de göç-dil ilişkisi olmuştur. Göçmen ve sığınmacı toplulukların dil kullanım alışkanlıkları, topluma uyum süreçleri ve dillerini koruma stratejileri Türkiye'de yapılan lisansüstü tezlerin temel inceleme konuları arasında yer almaktadır. Aydın'ın *Toplumdilbilim Açısından Antalya'da Yaşayan Ahıska Türklerinin Dil İncelemesi* çalışması [17], Türkiye'de yaşayan Ahıska Türklerinin ana dillerini ne ölçüde koruduklarını ve günlük yaşamda hangi dilleri tercih ettiklerini araştırmaktadır. Armağan, *Alanya Örneğinde Almanca-Türkçe İki Dillilik: Ses, Yapı ve Anlambilim Açısından Toplumdilbilimsel Bir İnceleme* [18] tezinde Alanya'da yaşayan göçmenlerin iki dilli kullanım pratiklerini tartışmaktadır. Diğer taraftan Metin, *Göç Yaşamış 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazım Kurallarını ve Noktalama İşaretlerini Uygulama Düzeylerinin Toplumdilbilim Değişkenleri Açısından İncelenmesi* başlıklı teziyle [19] göçmen çocukların eğitim sürecinde dilsel becerilerinin nasıl şekillendirdiği sorusuna yanıt aramıştır. Altıparmak da *Suriyeli Çocuklara Yönelik Uygulanan Arapça Destekleme Eğitiminin Toplumdilbilimsel Açıdan Değerlendirilmesi* adlı çalışmasında Suriyeli sığınmacıların ana dil eğitimine erişimi konusuna odaklanmıştır [20].

Türkiye'de toplum dilbilim alanında yapılan lisansüstü tezler ikidillilik-çokdillilik, tehlikedeki diller veya göç temaları yanında medya-dil ilişkisini inceleyerek reklam dili, gazetecilik söylemi ve televizyon programlarındaki dil kullanımı gibi çeşitli konulara odaklanmışlardır. Nazlı, *Reklam Dili: Bir İletişim Biçimi Olarak Türkçe Reklam Söylemi Üzerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme* isimli çalışmasında reklam metinlerinin dilbilimsel yapısını analiz ederek [21] bu metinlerin tüketici algısını nasıl şekillendirdiğini incelemiştir. Yılmaz, *Utilisation De L'anglais Et Du Français Dans Les Publicités De Mode: Analyse Sociolinguistique* teziyle, Fransızca ve İngilizcenin moda sektöründeki reklamlarda nasıl kullanıldığını karşılaştırmalı biçimde analiz etmiştir [22]. Ocakoğlu Özel, *Türk Dizilerinin Toplum Dilbilimsel İncelenmesi* başlıklı çalışmasında [23] televizyon dizi karakterlerinin kullandıkları dilin toplumsal sınıf, kimlik ve kültürel gruplar arasında nasıl farklılık gösterdiğine odaklanmaktadır. Nazlı da *Karikatür Dili-Bir İhlaller Dünyası İletişimsel Bir Değer Olarak Karikatürün Edimbilimsel ve Toplumdilbilimsel İncelemesi: Çocuk ve Yetişkin Karikatür Dergileri Örneği* teziyle karikatür dergilerindeki dil kullanımını edimbilimsel ve toplum dilbilimsel perspektifle yorumlamıştır [24].

Medya-dil ilişkisi paralelinde ekonomi-dil ilişkisi temalı tezler ise iş dünyasında kullanılan dilin özellikleri, marka dili ve isimlendirme süreçleri, dilin ekonomik değer olarak konumlandırılması ve küreselleşmenin dil üzerindeki etkileri gibi çeşitli konuları esas almaktadır.

Selvi, *A Multifactorial Sociolinguistic Analysis of Business Naming Practices in Turkey* [25] çalışmasında Türkiye'deki işyeri adlandırma süreçlerini toplum dilbilimsel açıdan ele almıştır. Nazlı ise *Reklam Dili: Bir İletişim Biçimi Olarak Türkçe Reklam Söylemi Üzerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme* çalışmasında reklam metinlerinin mesaj iletimindeki toplum dilbilimsel süreçleri kapsamlı bir şekilde değerlendirmiştir [21].

Toplum dilbilim disiplini içinde üretilen tezlerin önemli bir kısmı da eğitim-dil ilişkisine odaklanmıştır. Eğitim ve dil ilişkisini araştıran tezler, dilin eğitim süreçlerindeki rolüne, eğitimde kullanılan dil politikalarına ve dil öğretim yöntemlerine sıklıkla yer vermişlerdir. Türken, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Toplumdilbilimsel Yeti* başlıklı tezinde dil öğretiminde toplum dilbilimsel farkındalığın nasıl artırılabileceğini araştırırken [26]; Güler, *Toplumdilbilimsel Yetkinlik Temelli Etkinliklerle Yetişkinler İçin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* adlı çalışmasında yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemleri ayrıntılı biçimde ele almıştır [27]. Özdemir de *Une Étude Sur La Compétence Sociolinguistique Dans L'enseignement Et L'apprentissage Du Français Langue Étrangère* çalışmasıyla [28] yabancı dil olarak Fransızca öğretiminde toplum dilbilimsel yeterliliğin nasıl kazandırıldığını araştırmaktadır. Shabazgerieva, *The Significance Of Developing The Sociolinguistic Competence: A Practical Guide For Translation and İnterpretation Students* başlıklı tezinde [29] çeviri ve mütercim-tercümanlık bölümlerinde eğitim alan öğrenciler için toplum dilbilimsel yeterliliğin nasıl geliştirilebileceğine odaklanmıştır. Ünal ise *Ortaokul Öğrencilerinin Sözlü ve Yazılı Anlatım Becerileri Arasındaki İfade Farklılıklarına Toplumdilbilimsel Bir Bakış* teziyle [30] ortaokul öğrencilerinin sözlü ve yazılı anlatım becerileri arasındaki farkları incelerken bu farkların toplumsal faktörlerle ilişkisini tartışmıştır.

5.2. Akademik Eğilimler

Türkiye'de toplum dilbilim disiplini içinde üretilen tezler, büyük ölçüde belirli yüksek öğretim kurumlarında yoğunlaşmıştır. Söz konusu yükseköğretim kurumları içinde Dicle Üniversitesi (3 doktora, 4 yüksek lisans tezi) ve Hacettepe Üniversitesi (4 doktora, 3 yüksek lisans tezi) toplum dilbilimsel üretim anlamında ön plana çıkan üniversiteler olmuşlardır. Hacettepe Üniversitesi'nde yapılan lisansüstü tezler bölüm temelli (çağdaş Türk lehçeleri ve edebiyatları, Türk dili ve edebiyatı, dilbilim, Türkiyat araştırmaları ve sosyoloji bölümleri) değerlendirildiğinde, farklı akademik birimler bünyesinde toplum dilbilimsel araştırmaların yürütüldüğü görülmektedir. Benzer şekilde Dicle Üniversitesi de akademik birim bazında (Türk dili ve edebiyatı, Kürt dili ve kültürü bölümleri) çeşitlilik göstermiştir. Bu üniversiteler dışında Erciyes Üniversitesi (3 yüksek lisans tezi) ve Marmara Üniversitesi (2 yüksek lisans tezi) de bu alanda dikkate değer katkılar sunmuşlardır. Söz konusu yükseköğretim kurumları dışında toplum dilbilim araştırmalarının yaygın bir şekilde üretildiği bir akademik ağın varlığından bahsetmek mümkün değildir. Daha sınırlı akademik üretime sahip üniversiteler arasında Orta Doğu Teknik, İstanbul, Abant İzzet Baysal, Ondokuz Mayıs, Atatürk, Atılım, Pamukkale, Galatasaray, Namık Kemal, Akdeniz, Muğla Sıtkı Koçman, Uşak, Dokuz Eylül, İstanbul 29 Mayıs ve Yıldız Teknik Üniversitesi bulunmaktadır. Söz konusu üniversitelerde toplum dilbilimsel temalı tezlerin sayısının 1 ile sınırlı kalmıştır.

Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında doktora düzeyindeki toplum dilbilimsel üretime bakıldığında, yüksek lisans tezlerine (toplamda 26 yüksek lisans tezi) oranla doktora tezlerinin (toplamda 9 doktora tezi) daha az sayıda yapıldığı görülmektedir. Bu durum, toplum dilbilim alanının akademik olgunlaşma sürecini henüz tam olarak tamamlayamadığını, doktora seviyesinde metodolojik olarak daha ileri düzeyde çalışmaların akademisyenler tarafından teşvik edilmesi gerektiğini bizlere göstermektedir.

Üniversitelerin tematik eğilimleri incelendiğinde ise Hacettepe Üniversitesi'nin çağdaş Türk lehçeleri, Türkiyat araştırmaları, İngiliz dili ve sosyoloji gibi farklı akademik birimler eşliğinde toplum dilbilim araştırmaları yaptığı görülmektedir. Hacettepe Üniversitesi bünyesinde yapılan araştırmalar genel itibariyle ikidillilik-çokdillilik, tehlikedeki diller, dil politikaları ve toplum dilbilimsel yeti üzerine temellendirilmiştir. Dicle Üniversitesi'ndeki akademik tez üretimleri Hacettepe Üniversitesi'nden farklı olarak Türk dili ve edebiyatı bölümü ile Kürt dili ve kültürü bölümlerinde gerçekleştirilmiş; özellikle azınlık dilleri ile yemin dili, özür dili, karikatür dili, reklam

dili ve kadın dili üzerine yoğunlaşarak toplum dilbilimsel alanyazınını zenginleştirmişlerdir. Atatürk Üniversitesi bünyesindeki Rus dili ve edebiyatı ile Alman dili ve edebiyatı bölümlerinde yapılan toplum dilbilimsel tezler ise edebi eserlerdeki dil kullanımı ve kadın dilini temel alarak yapılmıştır. Diğer yandan Marmara Üniversitesi de eğitim bilimleri enstitüsü çatısı altında eğitim-dil ilişkisi ile toplum dilbilimsel yeti odaklı tezlere ev sahipliği yapmıştır.

Toplum dilbilimine dair akademik eğilimlerin çeşitlilik göstermesi ilgili bölümlerin akademik odakları ile doğrudan ilgili olup, bu alandaki çalışmaların farklı enstitüler eşliğinde yapılması alanın disiplinlerarası özelliğinden kaynaklanmıştır.

5.3. Metodolojik Eğilimler

Türkiye'de toplum dilbilim disiplini çerçevesinde yapılan lisansüstü tezlerin yöntem bölümleri incelendiğinde, araştırmaların büyük ölçüde nitel yöntemlere dayandığı, kimi durumlarda nicel analizlerle nitel yöntemlerin desteklendiği görülmektedir. Toplum dilbilim alanında yapılan lisansüstü tezlerde sınırlı sayıda karma yöntemin kullanıldığı da görülmektedir.

Nitel araştırma paradigmasına dayanan tezlerde betimsel ve içerik analizleri [9; 27; 30; 31; 32] ve etnografik araştırmalar [13; 20] ön plana çıkmaktadır. Edebi metinler üzerine yapılan doküman analizleri [33; 34; 35; 36; 37] dışında saha araştırmaları [10; 12] ve görüşme [16; 18; 30] teknikleri de tezlerde kullanılmıştır. Tezlerde doküman analizleri için ders kitapları, edebi metinler ve medya içerikleri tercih edilirken, saha araştırmalarında yüz yüze görüşmeler ile katılımcı gözlem teknikleri kullanılmıştır. Nicel araştırma paradigmasına dayanan tezler ise oldukça sınırlıdır. Bu paradigma çerçevesinde yazılan tezlerde anketler [22; 38; 39] ölçekler [19]; ve istatistiksel analizler [11; 12; 23] kullanılmıştır. Karma yöntemler ise genellikle eğitim-dil ilişkisi temalı tezlerde tercih edilmiştir. Metin'in yazmış olduğu *Göç Yaşamış 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazım Kurallarını ve Noktalama İşaretlerini Uygulama Düzeylerinin Toplumdilbilim Değişkenleri Açısından İncelenmesi* başlıklı tez [19] nitel ve nicel verileri bir araya getirerek karma yöntem yaklaşımını benimsemiştir.

6. Sorunlar

6.1. Tematik Sorunlar

Türkiye'de toplum dilbilim alanında yapılan lisansüstü tezlerin tematik eğilimleri incelendiğinde tezlerin dilin toplumsal rolünü anlamaya yönelik çeşitli sorulara yanıt aradığı görülmekle beraber mevcut eğilimde bazı eksiklikler ve geliştirilmesi gereken yönler göze çarpmaktadır.

Dikkati çeken hususlardan ilki dil-kültür odaklı tezlerin tarihsel bir bakış açısına sıkıştırıldığıdır. Çok boyutlu nitelik gösteren ve araştırmacıya oldukça geniş bir çalışma sahası sunan dil ve kültür ilişkisi tarihsel bağlam dışında küresel kültür, melez kültür, dijital kültür, popüler kültür, alt kültür gibi farklı odaklarda toplum dilbilim araştırmalarına dahil edilmelidir. Teknolojik gelişmelerle birlikte dünya üzerinde yaşanan kültürel dönüşümler ve sosyal medyanın dillerle etkileşimi tartışılmalıdır.

Toplumsal cinsiyet ve dil ilişkisini araştıran tezlerde ise toplumsal cinsiyet stereotipleri çözümlense de bu stereotiplerin toplumsal değişim ve hareketlilikle nasıl değişim gösterdiği yanında kadın-erkek dili farklılığının arkaplanı özellikle eleştirel söylem analizi yöntemleri ile araştırılmalıdır.

Toplum dilbilim üzerine yazılan tezlerde ikidillilik-çokdillilik teması sıklıkla işlense de bu araştırmaların büyük bir kısmı ikidillilik ve çokdillilik fenomenlerinin ekonomik ve politik sonuçlarını ortaya koyma noktasında sınırlı kalmıştır. Dolayısıyla bu temayı işleyen tezler, ulus devletlerin dil politikalarını eleştirel bir bağlamda ele almalı ve ikidilli veya çokdilli bireylerin toplumsal yaşamdaki avantaj ve dezavantajlar sorgulanmalıdır.

İkidillilik ve çokdillilik teması ile kesişim gösteren göç-dil temalı tezler, göçmen toplulukların dil kullanımlarına odaklansa da söz konusu tezler, göçmenlerin dilsel adaptasyonunun uzun vadeli etkilerini, dilin ekonomik ve toplumsal uyum süreçlerindeki rolünü yeterince ele almamaktadır. Göçmen çocukların eğitim süreçlerinde karşılaştıkları dilsel bariyerler ve yetişkin göçmenlerin iş piyasasındaki dil kullanımları etnografik araştırmalar eşliğinde daha detaylı bir şekilde incelenmelidir.

Türkiye'de toplum dilbilim disiplini çerçevesinde yapılan tezler, medya-dil ilişkisini incelerken çoğunlukla reklam dili ve televizyon programlarındaki dil kullanımlarını esas almıştır. Reklam metinleri her ne kadar toplum dilbilim araştırma alanı için önem arz etse de sadece reklam diline odaklanarak medya-dil ilişkisini çözümlemek mümkün görünmemektedir. Medya-dil ilişkisine odaklanacak tezler, medyanın ekonomi-politiği bağlamında bizlere daha fazla eleştirel analizler sunmalıdır. Diğer yandan medya-dil ilişkisini araştıran çalışmalar sadece geleneksel kitle iletişim araçları ile değil sosyal medya araçları ile de ilgilenmelidir.

Ekonomi-dil ilişkisini odağına alan tezler, marka veya işyeri adlarını esas alarak çeşitli analizler yapsalar da bu tezler, dilin/dillerin yerel ve küresel ekonomi bağlamında rollerine değinmemişlerdir. Bu doğrultuda yapılacak çalışmalar, iş dünyasında İngilizce gibi küresel dillerin sadece iletişim dili olma ötesinde bir prestij dili olarak da karşımıza çıktığını gözler önüne sermeli; ulusal ve yerel dillerin temsili için çözümler üretilmelidir.

Eğitim-dil ilişkisini ele alan araştırmalar dil öğretimi, dil politikaları ve toplum dilbilimsel yeterlilik gibi konulara odaklanarak alanyazınına önemli katkılar sunsa da bu araştırmalar, bazı metodolojik ve kuramsal eksikliklere sahiplerdir. Bu tezler içinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında yapılanlar genellikle toplumsal bağlamın etkilerini sınırlı olarak ele alınmakta, toplum dilbilimsel farkındalık sadece öğretim yöntemleri özelinde incelenmektedir. Dil öğretiminin toplumsal, kültürel ve politik süreçlerle iç içe olduğu düşünüldüğünde daha geniş ölçekli sosyo-kültürel analizlere ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Yabancı dil öğretiminde toplum dilbilimsel yeterlilik çalışmaları, sadece bireysel yeterlilik geliştirmeye odaklanmakta ve dilin toplumsal kullanımları, güç ilişkileri ve dil politikalarının öğrenme süreçleri üzerindeki etkileri yeterli düzeyde sorgulanmamıştır. Mütercim tercümanlık bölümlerindeki tezler ise çoğunlukla uygulamaya yönelik çözümler üretmekte, toplum dilbilimin kuramsal boyutlarını ve kültürel aktarım süreçlerindeki etkilerini incelememektedir. Özetle eğitim-dil ilişkisine odaklanan tezlerin büyük çoğunluğu eğitim süreçlerindeki dil kullanımını betimleyici düzeyde ele alırken, eleştirel ve karşılaştırmalı analizler bakımından eksik görünmektedir.

6.2. Akademik Sorunlar

Türkiye'deki toplum dilbilim konulu tezlerin üniversite, enstitü ve bölüm bazında dağılımları göz önüne alındığında tezlerin belirli akademik kurumlarda yoğunlaştığı aşikardır. Bu merkezler içinde sosyal bilimler enstitüleri ile eğitim bilimleri enstitüleri yanında Türkiyat araştırmaları enstitülerinin de ön plana çıktığını söylemek mümkündür. Bu enstitüler içinde sosyal bilimler enstitüleri çatısı altında yapılan tezlerde disiplinlerarası entegrasyon eksikliği gözlemlenmektedir. Söz konusu tezler psikoloji, sosyoloji, tarih, siyasi bilimler, iletişim bilimleri gibi diğer disiplinler ile ilişki halinde olmamıştır.

Diğer yandan eğitim bilimleri enstitüleri de önemli toplum dilbilim tezlerine ev sahipliği yapsa da bu araştırmalar çoğunlukla yabancı dil öğretimi üzerine yazılan dilbilgisel araştırma özelliği göstermektedir. Eğitim bilimleri alanındaki akademik üretimler toplum dilbilimsel bileşenler (çocuk dili, gençlik dili, sınıf içi iletişim gibi) açısından sınırlı kalmaktadır. Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi'nin ön planda olduğu Türkiyat araştırmaları enstitüleri ile Türk dili ve edebiyatı bölümlerinde yapılan toplum dilbilim tezlerinde ise tarihsel metinlere bağlılık dikkati çekmektedir. İlgili tezlerde güncel dil kullanımları ve toplumsal değişimler yeterince ele alınmamakta; özellikle edebi metinler üzerine yapılan araştırmalar kuramsal bağlamda derinlik gösterememektedir.

Toplum dilbilim konulu tezlerin akademik dağılımının dengesizliği de sorunlardan biridir. Sadece belirli üniversite ve bölümlerin toplum dilbilim araştırmaları yürüttüğü görülmektedir. Kürtçe, Arapça, Türkçe, Fransızca gibi dillere dair araştırmalar da belirli üniversiteler tarafından yapılmış; özellikle azınlık dilleri ve tehlikedeki diller üzerine yapılan çalışmalar birkaç üniversite ile sınırlı kalmıştır.

6.3. Metodolojik Sorunlar

Türkiye'de toplum dilbilim konulu tezler tematik ve akademik sorunlar yanında çeşitli metodolojik sorunlar da barındırmaktadır. Nitel paradigma içinde yapılan tezlerde saha araştırmalarının azlığı özellikle göç-dil ilişkisi ve tehlikedeki diller hakkında kapsamlı veri elde edilmesinin önüne geçmiştir. Diğer yandan doküman analizine aşırı bağlılık, tarihsel analizleri ön plana çıkarmış ve dilin güncel görünümleri ve kullanımları hakkında sınırlı veri sağlamıştır. Deneysel yöntemler ile psiko-dilbilimsel yöntemler yeterince kullanılmamış, dilin toplumsal etkileşimleri bu yöntemler eşliğinde ortaya konmamıştır. Diğer yandan dijital mecralarda dil kullanımları üzerine çalışmalar veri toplama yöntemlerinin yetersizliği nedeniyle yetersiz kalmıştır.

Nicel ve karma yöntemi benimseyen araştırmalarda göze çarpan ilk sorun, anketlerdeki örneklem temsilidir. Bu çalışmalarda örneklemlerin kapsamlı olmaması, bir temsiliyet sorunu doğurmuştur. Ayrıca bu araştırmalarda nicel ve deneysel yöntemlerin az kullanıldığı da göze çarpmaktadır. Dil işleme, yapay zekâ, büyük veri analizi gibi teknolojik araç ve yöntemlerin tezlere entegre edilmediği de görülmektedir. Diğer yandan nicel ve karma yöntemi tercih eden araştırmaların kesitsel özellik gösterdiği, boylamsal araştırmaların alanyazınında mevcut olmadığını da söylemek mümkündür.

7. Gelecek Perspektifleri

7. 1. Tematik Gelişim

Mevcut toplum dilbilim alanyazınından hareketle Türkiye'de yükseköğretim kurumları tarafından hazırlanacak tezlerin tematik bağlamda geliştirilmesi için araştırmacılar öncelikli olarak disiplinlerarası, eleştirel ve güncel yaklaşımları benimsemelidir. Bu doğrultuda mevcut tematik eğilimlerden biri olan dil-kültür ilişkisinin tarihsel bağlamı ötesine geçilerek; dijital kültür, küresel kültür, melez kültür ve popüler kültür ekseninde araştırmalar yapılmalıdır.

Toplumsal cinsiyet-dil araştırmaları da toplumsal stereotipleri tespit etmenin ötesine geçerek, bu kalıpların değişimini ve toplumsal hareketliliklerle ilişkisini eleştirel söylem çözümlemeleriyle desteklemelidir. İkidillilik-çokdillilik konulu tezler, bireysel dil düzlemindeki incelemelerinden uzaklaşarak ulus devletlerin dil politikaları, küresel dil politikaları ve çokdilli bireylerin toplumsal konumlarına da ilgi göstermelidir. Göç-dil ilişkisi ise daha fazla saha ve etnografik araştırmalar eşliğinde araştırılmalı; bu araştırmalar göçmen ve sığınmacıların toplumsal entegrasyon süreçleri için alanyazınına kapsamlı veriler sunmalıdır.

Medya-dil ilişkisi de sadece reklam söylemi ile sınırlı kalmamalı, dijital mecralardaki yazılı ve sözlü üretimler de incelenerek, dilsel üretimler medyanın ekonomi politiği çerçevesinde de ele alınmalıdır. Ekonomi-dil ilişkisi üzerine yapılacak tezler, işyeri veya marka adlandırmalarının ötesine geçerek, küresel dillerin ekonomik potansiyelini göz önüne almalı ve ulusal, yerel dillerin temsili için ne tür politikaların üretilebileceğini tartışmalıdır. Eğitim ve dil ilişkisini araştıran tezler ise dil öğretimi yanında onun toplumsal ve kültürel bağlamlarını da incelemelidir.

7.2. Akademik Gelişim

Toplum dilbilim alanındaki akademik üretimin genişlemesi ve bu disiplinin daha kapsayıcı bir yapıya kavuşması için belirli stratejiler geliştirilmelidir. Öncelikli olarak bu alanda disiplinlerarası iş birlikleri artırılmalı ve toplum dilbilim disiplini yalnızca Türk dili ve edebiyatı, çağdaş Türk lehçeleri, dilbilim veya Türkçe eğitimi bölümleri ile sınırlı kalmamalı; özellikle sosyoloji, psikoloji, iletişim, antropoloji gibi farklı disiplinlerle daha güçlü akademik bağlar kurmalıdır. Bu bağların kurulması ile dilin toplumsal süreçlerdeki işlevleri daha kapsamlı bir şekilde tespit edebilmek mümkün olacaktır. Diğer taraftan toplum dilbilim çalışmalarının yeni medya platformları, sosyal medya dili ve dijital iletişim bağlamında daha fazla araştırma yapması da gerekmektedir. Bölgesel akademik dağılımın dengeli hale getirilmesi için de doktoralı araştırmacı sayısının artırılması ve bu alanda yapılacak doktora tezlerinin çeşitli kurumlar tarafından teşvik edilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu teşvik sayesinde Hacettepe ve Dicle Üniversitesi gibi merkezlerde yoğunlaşan akademik üretim, Türkiye genelinde daha fazla üniversiteye yayılacaktır.

7.3. Metodolojik Gelişim

Toplum dilbilim araştırmalarının metodolojik gelişimi, ilk olarak söylem analizi, eleştirel söylem analizi, etnografik ve karma yöntemlerin daha sık tercih edilmesi ile sağlanabilecektir. Saha çalışmalarının artırılması, özellikle ikidillilik-çokdillilik, göç-dil ilişkisi, azınlık dilleri ve tehlikedeki diller üzerine yapılan çalışmalarda daha uzun vadeli gözlemler yapılmasına imkân tanıyacak ve dil değişim süreçlerinin zamansal boyutunu anlamaya katkı sağlayacaktır. Özellikle etnografik tezlerin yaygınlaştırılması, dilin topluluk içindeki işlevlerini bütüncül olarak anlamamıza olanak tanıyacaktır.

Öte yandan, teknolojik gelişmelerin dil üzerindeki etkisini inceleyen araştırmaların artırılması da gerekmektedir. Büyük veri analizi, doğal dil işleme teknikleri ile yapay zekâ tabanlı dil araştırmaları, toplum dilbilim çalışmalarına yeni fırsatlar sunmaktadır. Sosyal medya dili, dijital etkileşimlerin dil üzerindeki etkileri ve çevrim içi toplulukların dil pratikleri, dijital veri analiz yöntemleri ile daha sistematik bir şekilde ele alınabilecektir. Bu bağlamda gelecekte yapılacak araştırmalarda -geleneksel medya analizleriyle sınırlı kalmadan- dijital söylem analizleri, çok modlu söylem analizi ve büyük ölçekli sosyal medya veri analizleri gibi çağdaş yaklaşımlar benimsenebilecektir.

Metodolojik gelişim için bir diğer önemli nokta toplum dilbilim temalı tezlerde nicel araştırma yöntemlerinin yaygınlığının arttırılmasıdır. SPSS veya Python gibi istatistiksel veri analiz araçlarının daha fazla kullanılması, toplum dilbilimsel konuların büyük ölçekli veri setleriyle sistematik olarak araştırılmasını sağlayacaktır. Bu yöntemler, dil politikaları, eğitimde dil kullanımı, toplumsal cinsiyet-dil ilişkisi gibi konularda daha kesin, karşılaştırmalı ve delile dayalı sonuçlar elde edilmesine olanak tanıyacaktır. Aynı zamanda, deneysel yöntemler ve anket analizleri, bireylerin dilsel tutumlarını ve dil değişimi süreçlerini daha tarafsız bir biçimde incelememize imkân sunacaktır. Bu metodolojik gelişim önerilerinin benimsenmesi ile toplum dilbilim araştırmaları metodolojik ve içerik bakımından daha kapsamlı hale gelecektir.

8. Sonuç

Bu çalışmada Türkiye'de toplum dilbilim alanında yapılan lisansüstü tezler tematik, akademik ve metodolojik açılardan değerlendirerek; tezlerin eğilimleri, sorunları ve gelişim önerilerini ortaya koymuştur. Araştırma örnekleminden yola çıkarak, incelenen tezlerin belirli akademik kurumlarda yoğunlaştığı, tezlerde disiplinlerarası iş birliklerinin sınırlı olduğu ve tezlerde metodolojik çeşitlenmenin yeterince sağlanamadığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda toplum dilbilim alanyazınının gelişmesi için disiplinlerarası yaklaşımların teşvik edilmesi, dijitalleşme ve büyük veri analizlerine dayalı çalışmaların artırılması, saha araştırmalarının yaygınlaştırılması ve nicel yöntemlerin daha fazla kullanılması önerilmektedir. Ayrıca, toplum dilbilim çalışmalarının yalnızca dil ve edebiyat çerçevesinde değil, sosyoloji, psikoloji, iletişim ve ekonomi gibi farklı alanlarla ilişkilendirilerek geliştirilmesi, disiplinin akademik etkileşimini artıracaktır. Gelecekte yapılacak araştırmaların eleştirel, kapsamlı ve metodolojik çeşitliliği benimseyen bir yapıya dönüşmesi, toplum dilbilimin Türkiye'de daha güçlü ve müstakil bir akademik alan haline gelmesine olanak sağlayacaktır.

Bibliography:

[1] Çiçek, H. (2024). "Türkiye'de Toplum Dilbilimi üzerine Yapılan Akademik Çalışmalar: Açıklamalı Bibliyografya Denemesi". *Disiplinler Arası Dil Araştırmaları Dergisi*, 9, 33-93.

[2] Güven, A. (2015). Türkiye'de Günümüze Kadar Yapılmış Olan Toplumsal Dilbilim Çalışmalarına Genel Bir Bakış, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

[3] Canbulat, M. ve Özşavlı, M. (2019). "Türkiye'de Toplumdilbilim Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Açılardan İncelenmesi". *Turkish Studies: Language and Literature*, 14(2), 427-440.

[4] Yıldırım, A. ve H. Şimşek. (2005) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yay.

[5] Suri, H. ve Clarke, D. (2009). "Advancements in research synthesis methods: From a methodologically inclusive perspective". *Review of Educational Research*, 79(1), 395-430.
[6] Bülbül Oğuz, B. (2005). *Türk Dilinde 'yol' Kavramının Toplumsal Dilbilim Açısından İncelenmesi*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[7] Tunç, V. (2016). *Gılgamış Destanı'nda Sümerce ile Kürtçenin Sosyo-Linguistik Bağlantısı*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Yüksek Lisans Tezi.
[8] Zaraeva, E. (2018). *Kadın Konulu Türk-Rus Atasözleri Üzerine Toplum Dilbilimsel Bir İnceleme*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[9] Sevim, S. (2017). *Türk Romanında Kadın Dilinin Sözcük Sayım Programı (Linguistic Inquiry And Word Count/LIWC) ile Toplum Dilbilimsel Açıdan İncelenmesi*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[10] Khajeh, M. H. (2018). *Toplumsal Cinsiyetin Sosyolinguistik Göstergeleri-Tebriz Örneği*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[11] Başay, Ö. (2023). *Cinsiyet Değişkeni Bağlamında Bilimsel Makalelerin Toplumdilbilimsel Açıdan İncelenmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[12] Yalınkılıç, K. (2013). *Bulgaristan Kırcaali Türklerinin Dil Durumu-Toplumdilbilimsel Bir İnceleme*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
[13] Dilektaşlı, C. (2020). *Gagauzların Dil Durumu Üzerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme*, Hacettepe Üniversitesi Çağdaş Türk Lehçeleri Bölümü, Yüksek Lisans Tezi.
[14] Auyeskhan, R. (2021). *Moğolistan Kazaklarının Dili -Sosyo-Linguistik İnceleme-*, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi.
[15] Talaei, N. M. (2019). *Codeswitching Between Azeri And Persian: Sociolinguistic and Structural Aspects*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
[16] Yonat, M. (2019). *Kurmancî Kürtçesi Ağızları Hakkında Sosyolinguistik Bir İnceleme (Muş, Adıyaman, Şırnak Örneği)*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
[17] Aydın, E. (2022). *Toplumdilbilim Açısından Antalya'da Yaşayan Ahıska Türklerinin Dil İncelemesi*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Yüksek Lisans Tezi.
[18] Armağan, E. (2021). *Alanya Örneğinde Almanca-Türkçe İki Dillilik: Ses, Yapı ve Anlambilim Açısından Toplumdilbilimsel Bir İnceleme*, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi.
[19] Metin, G. (2012). *Göç Yaşamış 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazım Kurallarını ve Noktalama İşaretlerini Uygulama Düzeylerinin Toplumdilbilim Değişkenleri Açısından İncelenmesi: Körfez Örneği*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[20] Altıparmak, M. (2024). *Suriyeli Çocuklara Yönelik Uygulanan Arapça Destekleme Eğitiminin Toplumdilbilimsel Açıdan Değerlendirilmesi*, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[21] Nazlı, E. H. (2022). *Reklam Dili: Bir İletişim Biçimi Olarak Türkçe Reklam Söylemi Üzerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
[22] Yılmaz, I. (2016). *Utilisation De L'anglais Et Du Français Dans Les Publicités De Mode: Analyse Sociolinguistique*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[23] Ocakoğlu Özel, A. (2019). *Türk Dizilerinin Toplum Dilbilimsel İncelenmesi*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[24] Nazlı, K. (2021). *Karikatür Dili-Bir İhlaller Dünyası İletişimsel Bir Değer Olarak Karikatürün Edimbilimsel ve Toplumdilbilimsel İncelemesi: Çocuk ve Yetişkin Karikatür Dergileri Örneği*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
[25] Selvi, A. F. (2007). *A Multifactorial Sociolinguistic Analysis of Business Naming Practices in Turkey*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[26] Türken, G. (2022). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Toplumdilbilimsel Yeti*, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü,Yüksek Lisans Tezi.

[27] Güler, A. B. (2024).*Toplumdilbilimsel Yetkinlik Temelli Etkinliklerle Yetişkinler İçin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[28] Özdemir, İ. (2022). *Une Étude Sur La Compétence Sociolinguistique Dans L'enseignement Et L'apprentissage Du Français Langue Étrangère*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,Yüksek Lisans Tezi.
[29] Shabazgerieva, A. (2021). *The Significance of Developing The Sociolinguistic Competence: A Practical Guide For Translation and Interpretation Students*, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[30] Ünal, A. (2020). *Ortaokul Öğrencilerinin Sözlü ve Yazılı Anlatım Becerileri Arasındaki İfade Farklılıklarına Toplumdilbilimsel Bir Bakış*, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[31] Aslan Demir, S. (2007). *Türkiye Türkçesinde İsteme Anlam Birimi: Dilbilgisel ve Toplum Dilbilimsel Bir İnceleme,* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
[32] Yamaç, M. (2023). *Örtmecelerin Toplumdilbilimsel Özelliklerinin Dil Öğretimine Yansıması: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Örneği*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[33] Özdemir, R. (2014). *İ. S. Turgenyev ve A. Tolstoy'un Duman İsimli Eserlerinin Sosyo-Linguistik Açıdan İncelenmesi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[34] Er, F. (2016). *Une Étude Sociolinguistique Du 'langage Des Jeunes' À Partir Du Lexique Dans Les Gens Du Balto De Faïza Guène*, Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[35] Karaca, M. (2019). *Barbara Frischmuth'un 'die Entschlüsselung' Ve Jurek Becker'in 'jacob Der Lügner' Adlı Eserlerinde Birer Toplumdilbilimsel Değişken Olarak Kadın ve Erkek Dili*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[36] Işık, S. (2019). *Yu Drujnikov'un 'iğnenin Ucundaki Melekler' Romanındaki Kahramanların Dil Tutumlarının Toplumdilbilimsel Açıdan İncelenmesi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[37] Arslan, C. (2023). *Varis Yolçiyev'in Metamorfoz Romanının Toplumdilbilimsel Açıdan İncelenmesi*, Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[38] Nazlı, K. (2013). *Türkçe Yemin İfadeleri Üzerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme,* Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[39] Nazlı, E. H. (2013). *Türkçe Özür İfadeleri Üzerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme,* Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

UDC 821.512.161.09:050

MİYÂNÎ VE MECMUALARDA TESPİT EDİLEN ŞİİRLERİ

Karaman Gülay
Doç. Dr., Türk Dili ve Edebiyatı
Bartın Üniversitesi/Türkiye
e-mail: gkaraman@bartin.edu.tr
orcid id: 0000-0003-1575-0229

Abstract. Journals are an important field of study in terms of classical Turkish literature research. Some poets whose works have not survived to the present day and who are not mentioned in biographies and other biographical sources come to light thanks to their poems in journals. Since research on journals contributes to the emergence of new poets and works, it is certain that journals and especially poetry journals have an important place among the sources of literary history. One of the poets whose existence can be learned from the testimonies of poetry journals is